



Կալիֆորնիայի Պաշտպանության և Փաստաբանության համակարգ

# Հաշմանդամ ու թյան խտրակցան ու թյան ը վերաբերող ամփոփաթեք. Զբաղված ու թյ ու ն

Փետրվար, 2018թ., հրատ. #F109.10 - Armenian

Հաշմանդամ ամերիկացիներին օրենքի 1-ին հոդվածն (ADA, Americans with Disabilities Act) արգելում է հաշմանդամ ու թյան վրահիմնված խտրակցան ու թյ ու ն ը, որը դրսևնրվում է մասնավոր գործատուներին կողմից: Խտրակցան ու թյ ու ն ը ներառում է անհավասար վերաբերմունք, վրեժ և հետապնդում աշխատակիցներին և աշխատանքի համար դիմումներ կայացրած հաշմանդամ անձանց հանդեպ: Այն նաև ներառում է գործատուի գործելակերպերի, քաղաքական ու թյ ու ն ներքին և աշխատավայրի պայմաններին պատշաճ փոփոխություններ կատարել ու թերացումը՝ աշխատակցի կամ դիմորդի հաշմանդամ ու թյանը հարմարացնել ու ն պատակով: Էջերեքում տրամադրված են ամսակի նմուշ՝ պատշաճ հարմարեցումներ խնդրել ու համար, իսկ էջ չորսում՝ աջակցող նամակի նմուշ բուժող մասնագետի կողմից:

Կալիֆորնիայի արդար աշխատանքի և կացարանի մասին օրենքը (FEHA, Fair Employment and Housing Act) նման պաշտպան ու թյան միջոցներ է տրամադրում: ADA-ի նրկ է խախտում նաև նահանգային օրենքի խախտում է համարվում: Սակայն, որոշ հանգամանքներում նահանգային օրենքը կարող է պաշտպան ու թյան ավելի

բարձր մակարդակ տրամադրել, քան դաշնային օրենքն է տրամադրում: Օրինակ՝ ADA-ն վերաբերում է այն գործատուներին, ովքեր 15 կամ ավելի աշխատակիցներ ունեն, իսկ FEHA-ն վերաբերում է այն գործատուներին, ովքեր հինգ կամ ավելի աշխատակիցներ ունեն:

Ստորև տրամադրված են մի քանի առցանց ռեսուրսներ՝ աշխատանքում հաշմանդամ ու թյան խտրականությունն պատշաճ հարմարեցումներ հասնելու համար. սեղեկություններ ստանալու համար.

- ԱՄՆ Հավասար հնարավորություններ հանձնաժողովի կայք <http://www.eeoc.gov/laws/types/disability.cfm>
- Կալիֆոռնիայի արդար աշխատանքի և կացարանի մասին օրենքի կայք <http://www.dfeh.ca.gov/Employment>
- Աշխատանքի հարմարեցումներին ցանցի կայք էջը՝ աշխատանքում պատշաճ հարմարեցումներ հասնելու համար <http://askjan.org>
- Իրավաբանական աջակցություն աշխատանքում կայք էջը՝ ռեսուրսներին իրավաբանական կայացուցչության համար [www.legalaidatwork.org](http://www.legalaidatwork.org).

### Հաշմանդամ անձանց շահերի ինքնապաշտպանություն

Եթե Ռուբ կարծում եք, որ խտրականություն էք ենթարկվել, կարող եք վարչական բողոք ներկայացնել (կամ «տուգանք») Հավասար աշխատանքային հնարավորություններին դաշնային հանձնախմբին (EEOC, Equal Employment Opportunity Commission) կամ Կալիֆոռնիայի արդար աշխատանքի և կացարաններին վարչությունը (DFEH, Department of Fair Employment and Housing): Ռուբ պետք է վարչական գանգատ ներկայացնեք և EEOC-ից կամ DFEH-ից «նամակի դեմ դատական գործ հարուցելու իրավունք» ձեռք բերեք՝ նախքան կկարողանաք դաշնային կամ նահանգային դատարանում դատական վարույթ սկսել հաշմանդամ ու թյան խտրականությունն անհատներին: Գանգատները կարող են ներկայացվել EEOC-ին՝ խտրականություն դրսևնորման ամսաթվից սկսած 300 օրվա ընթացքում, իսկ

DFEH-ին՝ խտրակալանությունն և դրան հարմար մասնավորապես կապված մեկ տարվա ընթացքում:

EEOC-ին կամ DFEH-ին մեղադրանք ներկայացնելը բացատրված են EEOC -ի և DFEH-ի կայքերում՝ <https://www.eeoc.gov/employees/charge.cfm> and <https://www.dfeh.ca.gov/filing-a-complaint-online/>

EEOC-ն և DFEH-ն կհստակապես և աջակցություն խտրակալանություն և գանգատներին քննություն և պատասխանատվությունը: Եթե DFEH-ն ընդունի հետաքննություն և Ձեր գանգատը, և Ձեր գանգատը բավարարի EEOC -ին փաստաթղթերը ներկայացնելու պահանջները, ապա DFEH-ն Ձեր գանգատը կփոխանցի EEOC -ին: Եթե Դուք դիմում ներկայացնեք EEOC -ին, այն ինքնաբերաբար գանգատի կրկնօրինակը կփոխանցի DFEH-ին:

### Դատավարություն

Օրենքի խախտման վերոնշյալ քննարկված դեպքերը նաև կարող են քննվել մասնավոր դատական գործի միջոցով: Խնդրում ենք իրազեկ լինել, որ սահմանափակումներին վերաբերող օրենսդրական ակտերը սահմանափակում են դատական գործ հարուցելու ժամանակահատվածը: Դատական գործ հարուցելու վերջնաժամկետը կարող է 90 օրից կարճ լինել՝ սկսած «նամակի դեմ դատական գործ հարուցելու իրավունքի» ամսաթվից, որն առաջանում է EEOC-ի վարչական գանգատի գործընթացից: Եթե Դուք որոշեք դատական գործ հարուցել, ապա պետք է այս վերջնաժամկետները քննարկեք անձնական փաստաթանի հետ:

Եթե Դուք 10000 ԱՄՆ դոլարից ավելի քիչ եք պահանջում վնասի դիմաց, մեկ այլ տարբերակ է Փոքր բողոքների դատարանում խտրակալանություն մասին գործ հարուցելը: Սահմանափակումներին վերաբերող օրենսդրական ակտերը, որոնք քննարկվեցին վերևում, կիրառելի են: Եթե Դուք դիմեք փոքր բողոքների դատարան, ապա չեք կարողանա օգտվել փաստաթանի ծառայություններից: «Disability Rights California»-ի հրապարակման մի հղման մեջ բացատրվում է խտրակալանություն դեպքերի համար փոքր

բոլոր քննարկողները պետք է գտնեն  
<http://www.disabilityrightsca.org/pubs/520601.pdf> կայքէջում: Դուք  
նաև կարող եք տեղեկություններ գտնել փոքր  
բոլոր քննարկողներին մասին Կալիֆոռնիայի  
դատարաններին կայքէջում՝ <http://www.courts.ca.gov/1062.htm>:

## Պատշաճ հարմարություններ խնդրելու նամակի նմուշ

[Ամսաթիվ]

Հարգելի [Գործատու]

Ես գրում եմ Ձեզ՝ իմ  
հաշմանդամություն/հաշմանդամություններին համար  
պատշաճ հարմարություններ [ներ] խնդրելու: Ես [պետական  
կազմակերպությունում] [աշխատակից եմ/դիմում եմ  
պաշտոնի համար]: Իմ հաշմանդամություն պատճառով ես  
հետևյալ հարմարեցումներին կարիք ունեմ՝ [նշել  
հարմարեցումները]: Իմ  
[բժշկը/հոգեբանը/ժր/հոգեբանը/թերապևտը/սոցիալական  
աշխատողը/աշխատանքային թերապևտը/այլ անձ  
(նկարագրել)] համարում է, որ այս  
հարմարեցումները/փոփոխություններն անհրաժեշտ են  
իմ հաշմանդամություն պատճառով: Խնդրում եմ նայել  
կից նամակի ձևաթուղթը [բժշկի կամ մասնագետի անունը]-  
ից:

Դաշնային և նահանգային օրենքը պահանջում է, որ  
գործատուները հարմարեցումներ տրամադրեն այն  
աշխատակիցներին և դիմորդներին, ովքեր  
հաշմանդամություն ունեն: Խնդրում եմ այս խնդրանքին  
պատասխանել մինչև [ամսաթիվ]: Խնդրում եմ դիմել ինձ  
[Ձեր հեռախոսահամարը և/կամ էլ փոստի հասցեն]

վիջոցով, եթե Դուք նրան հարցունեք:  
Շնորհակալություն:

Հարգանքով`

[Ձեր անունը]

[Ձեր հասցեն]

# Աջակցող նամակի նմուշ բուժող մասնագետի կողմից

[Ամսաթիվ]

Հարգելի [պետական կազմակերպություն],

Ես [անուն]-ի

[բժիշկը/հոգեբույժը/հոգեբանը/թերապևտը/ուցիակական աշխատողը/աշխատանքային թերապևտն] եմ և ծանոթ եմ նրա առողջական խնդրին: [Նա] հաշմանդամություն ունի, ինչը որոշակի ֆունկցիոնալ սահմանափակումներ է ստեղծում: Այս սահմանափակումները ներառում են [նշեք ֆունկցիոնալ սահմանափակումները, որոնք հայցված հարմարեցումներն պահանջում]:

[Հայցված հարմարեցում] անհրաժեշտ է [անուն]-ի համար [աշխատելու/դիմելու աշխատանքի] [գործատու]-ում: [Նկարագրեք, թե հարմարեցումն ինչպես կօգնի կամ կաջակցի անհատին]:

Շնորհակալություն այս պատշաճ հարմարեցումը [անուն]-ին տրամադրելու համար:

Հարգանքով՝

[Անուն և պաշտոն]

Վերջին անգամ թարմացվել է՝ 2018թ. հունվարի 29-ին:

---

Մենք ցանկանում ենք լսել Ձեզ: Խնդրում ենք լրացնել մեր հրապարակումներին վերաբերող հետևյալ հարցումը և մեզ տեղեկացնել, թե ինչպես ենք մենք աշխատում: [\[Լրացնել հարցումը\]](#)

Իրավաբանական աջակցություն համար գանգառեք 800-776-5746 կամ լրացրեք աջակցություն [խնդրանքի](#)

[ձևաթուղթ](#): Մնացած բոլոր նպատակներով գանգառեք՝ 916-504-5800 հեռախոսահամարով (Հյուսիսային

Կալիֆոռնիա), 213-213-8000 (հարավային Կալիֆոռնիա):

Disability Rights California-ն ֆինանսավորվում է տարբեր աղբյուրներից, հովանավորների ամբողջական ցանկի

համար այցելեք՝ <http://www.disabilityrightsca.org/>

[Documents/ListofGrantsAndContracts.html](http://www.disabilityrightsca.org/Documents/ListofGrantsAndContracts.html)